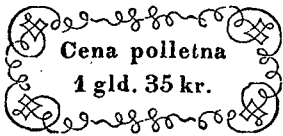

SLOVENSKI GLASNIK.

Lepoznansko-podučen list.

Odgovorni vrednik in izdatelj: A. Janežič.

Št. 6.

V Celovcu 1. decembra 1860.

6. zv.

Naprej!*)

(Zložil S. Jenko.)

Naprej zastava slave,
Na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
Naj puška govori.

„Z Bogom mati, ljub'ca zdrava,
Mati mi je očetnjava,
Ljub'ca moja čast in slava;
Hajdmo, hajdmo za njo v boj!“

Z orožjem in desnico
Nesimo vragu grom,
Zapisat v kri pravico,
Ki tirja jo naš dom.

Naprej zastava slave,
Na boj junaška kri!
Za blagor očetnjave
Naj puška govori.

Draga mati je prosila,
Roke okol vrata vila;
Je plakala moja mila:
„Tu ostani, ljubi moj!“

Z orožjem in desnico
Nesimo vragu grom,
Zapisat v kri pravico,
Ki tirja jo naš dom. Naprej! Na-
prej!

Avguštin Océpek.

(Konec.)

Avguštin je tedaj zgubil skor vse veselje do šole in do bukev, nič ne mara, da bi bil obesil uk na kljuko in bi jo bil popihal spet na kozji verh, ko bi ga ne bilo nekaj zadržavalo. Avguštin namreč je rasel vsaj v starosti, če tudi ne v modrosti, in je prišel v tiste leta, ko se začne viša gosposka bolj za človeka pečati in ga celo povabi, da bi se prišel pokazat, je li vreden bele suknje ali ne. Avguštin je imel res velik strah pred gerškim jezikom, ali kedar je mislil na belo suknjo ali bolje rečeno na beli frak, so ga kar slabosti obhajale. To je previdil, da ga malo očetovo posestvo ne reši soldaščine, posebno ker so oče še terdni in dobro pri moči. Toraj

*) H tej slovenski budnici je zložil umetni Martin Jenko prav lep napev, ki človeku ne samo serca ogreva, ampak tudi zadostuje vsem pravilom umetnostinim. Péli so ta slovenski zbor, kakor smo omenili že v zadnjem listu, v poslednji česki besedi na Dunaju. Neizrečeno je dopadel in večkrat so ga morali ponavljati naši pevci.

je potrpel z gerščino, da si tudi bi mu bila kmalo želodec obernila in možgane zmešala, ko bi jih bil kaj prida imel. Iz te prevelike stiske ga reši učitelj kerščanskega nauka. Dobri mož je že davno previdil, da je Ocepek toliko za šolo, kolikor zajec za boben. Neki dan po šoli pokliče Avguština na stran in mu naznani, da je pri davkarskem uradu izpraznjeno mesto pisarja, da je on z višim davkarjem, z gospodom Srakarjem; dobro znan in da je pri njem že za Avguština govoril. Revni pastirci na betlehemiški paši se gotovo niso tako razveselili, ko jim je angelj oznanil rojstvo Gospodovo, kakor je Avguština razveselila ta novica. Solze so mu zalile oči, besede ni mogel govoriti v zahvalo, le roko je kušnil dobremu gospodu. Sam sebi ni mogel verjeti, da bi to mogoče bilo, in še le tretji dan, ko je že v davkarski pisarnici blizo vrát sedel pri svoji mizi in je prepisaval mnogoverstne reči, se je bil prepričal, da je resnica. Ko je tri dni pisal, ga pokliče viši davkar v svojo pisarnico, ki je bila od občne velike sobane le z remeljni pregrajena. Ko Avguština zasliši Srakarjev glas, se prestraši, da mu pade pero iz roke, ves bled stopi pred gospoda, ker si je mislil Bog ve, kaj je zagrešil.

Srakar mu ob kratkem pové, da je z njegovim pisanjem zadovoljen, da bo dobil 35 kr. srebra, in da naj pridno opravlja svojo službo, potem zna sčasoma tudi več dobiti. Avguština se mu prikloni do tal in gre k svoji mizi, ter piše, da mu je pot od lás kapal. On je bil vsaki dan prvi v pisarnici in jo je zadnji zapustil. Ura še ni osem bila, Avguština je že sedel za mizo; drugi uradniki in pisarji so še le proti deveti uri dohajali in Srakar navadno ob desetih in o pol poldne je spet zapustil kancelijo. Avguština je vselej skočil izza mize, da mu je pri odhodu vrata na stežaj odperl in se mu ponižno poklonil. Tudi Srakarjevega psa je vselej prijazno pozdravil in ko je vidil, da to gospodu dopade, se je znal psu še bolj prikupiti. Pri južini si je naj bolje koščike pritergal od ust, da je z njimi pital gospodovega „šekelna“; tudi mu je vsaki dan dal v skledico frišne vode.

Od začetka, ko je Avguština še le prišel v pisarnico, je pisal z jeklenimi peresi, ki so ravno takrat jele spodrivati gosje; ali ko je vidil, da Srakar piše le z gosjimi peresi in da on vsako novo znajdbo, tedaj tudi jeklene peresa, neizrečeno sovraži, je hitro pometal svoje skoz okno, in od tistega dne tudi doma ni prijel za drugo pero, kot za gosje.

Če je Srakar vidil, da kdo z jeklenim peresom piše, je nemirén postajal, glava ga je jela boleti in tisti dan se mu ni ljubilo ne jesti ne piti; celo Kotzebue, ktereja je sicer v pisarnici za kratek čas bral, ga za tisti dan ni mogel pripraviti v dobro voljo. Avguština je bil tako srečen, da je sčasoma spazil, kako mora pero urezano biti, da Srakarju naj bolje služi. Toraj ga je Srakar izvolil za svojega perorezca in davkar je s tem dobil poldrugo uro, ker sicer je

od desetih do pol dvanajstih rezal peresa. Zdaj mu tega ni bilo več treba, ker mu je znal Avguštin bolje pogoditi; da bi pa imel to poldrugo uro vendar kaj opraviti, je vsaki dan prinesel sabo deščico in iz nje je rezljal klinčike za zobe trebiti.

Tako je šlo dan za dnevom, leto za letom. Ko mine desét let, je bilo konec desetletne poskušnje in od zdaj je bila plača Avguštinu povišana na dve dvajsetici. Zdaj je že malo bolj moško stopal po ulicah in še tisti dan je odpovedal dosedanje stanovanje za gradom, kjer je stanoval ves čas, ter si je dobil stan v hiši moje stare matere in od tod jaz moža poznam. Tisti dan, ko mu je bila povišana vsakdanja plača — bila je ravno sabota — si stori korajžo in gre na večer v kerčmo, kamor so po navadi njegovi pajdaši zahajali. To je bilo pervikrat, torej ga je družina z začudenjem gledala; Avguštin je bil, da si tudi iz začetka tih in plašljiv, vendar kmalo dobre volje in ko je imel drugo merico pred sabo, je bil on že naj bolj glasán med vsimi. Tudi njegovi pajdaši, akoravno so sicer pusti in osorni, so se nekaj navzeli Avguštinove dobre volje, posebno ko je Avguštin dal za dva bokala vina. Ali zdaj, ko so se drugi malo oživili, je Avguštin omolknil, jezik mu ni več služil, le nerazumljive besede je blebetal in nazadnje ga je vino tako omamilo, da je za mizo zaspal in da so ga morali pajdaši domu spremiti.

Ko se drugo jutro prebudí, ga je glava strašno bolela in da si tudi je delj spal kot po navadi, je bil vendar še zelo truden. Počasi se mu je jelo v glavi vedriti in jasnití, toliko se je spomnil, da je bil v kerčmi in da je nekoliko preveč pil, kako je pa domu prišel, tega si ni mogel spomniti. Da si tudi mu v nedeljo ni nič prav dobro bilo, je vendar sklenil na večer spet v družino iti, da bi tovaršem pokazal, da je mož — da je svoj gospod.

Ko pride v kerčmo, ni bilo razun enega tovarša nikogar od sinočne družine. Avguštin se usede poleg njega in mu toži, kako ga je ves ljubi dan glava bolela in da prav nič ne vé, kako in kadaj so se sinoč ločili. Pezdir — tako se je pisal Avguštinov tovarš — je rad burke vganjal, in njegovo naj večé veselje je bilo, koga za norca imeti. Ko mu Avguštin tako toži svojo nadlogo, mu šine misel v glavo, ubozega Ocepka danes za kratek čas malo mučiti. Pezdir verno posluša Avguština in ves čas zamišljeno gleda pred se, potem se pomakne bliže njega, se ozira skerbno okoli, kot bi bi se bal, da bi kdo drugi ne slišal njunega pogovora, in mu šeptne na uho: „Kako si pa prišel sinoč domu?“

„Sam ne-vem kako, toliko vem, da sem zjutraj v postelji ležal“.

„Ti presneti Ocepki ti! Jaz bi nikoli ne bil verjel, da si tako močan, ko bi ne bil sam vidil. Prvega si kar tako trešil ob zid, da je na mestu obležal“.

„Koga sem vergel ob zid?“

„No! nikar se ne delaj, kot bi nič od tega ne vedil. Meni ne moreš tajiti, ko sem vse sam vidil“.

„Koga si vidil, ti me plašiš; za božjo voljo te prosim, govori!“

„To boš vsaj vedil, kako si se tepel z dvema policajema, saj tako pijan menda vendar nisi bil, da bi —“

„Kaj da bi se bil tepel — jaz tepel! — pa s policajema? Pa zakaj?“

„Zapreti sta te hotla, pa se jima nisi pustil“.

Avguštín je pri teh besedah obledel kot stena in merzel pot mu je stopil na čelo.

„Zapreti! — mene zapreti?! lepo te prosim, kaj sem pa pregresil?“

„Zdaj pa že vidim, da si bil pijan kot kanon. Tedaj res prav nič ne pomniš, kako si razsajal? Saj nisi bil človek, si bil luji kot živina. Prec, ko smo stopili iz kerčme, si jel upiti na vse gerlo, da so ljudje okna odpirali in gledali, kaj da je. Mi smo te mirili in pogovarjali, pa vse zastonj. Kar prideta dva policaja in te opominjata, da molči in da pojdi mirno domu. Ti si jima jel pa zabavljati in pa kako! Take priimke si jima dajal, da je drugih nas kar groza bilo in ko sta te hotla zgrabiti, si mahnil z rokama in si poderl oba. Eden je odletel v zid in je kar obležal, drugi se je pač spet pobral, pa si ga kmalo spet na tla pobil. Mi smo hotli braniti, pa je bilo prepozno. Ko sta oba ležala na tleh, si stekel po ulicah proti domu“.

Avguštín si je podperl glavo in je tiho poslušal Pezdirja. Strašno mu je vrelo po glavi, zdelo se mu je, kot bi sanjal, kar besedice ni mogel spregovoriti, le globoko je zdihoval.

Med tem, ko je Pezdir Avguštínu to pravil, je prišel drug njegov pajdaš, Slivar po imenu, in prisede k njima. Pezdir mu je mignil z očmi, pa sta se porazumela.

Nekoliko časa so tiho sedeli, potem pa povzame Slivar besedo: „Kakor se mi zdi, se pogovarjata od sinočnega boja. Ravno pred eno uro sem slišal, da so prevedili enega od teh dveh policajev, in kakor pravijo ne bo več trave tlačil. Policija išče hudodelnika, pa kakor se mi zdi, še niso na pravem sledu“.

Te Slivarjeve besede so popolnoma potlačile Avguština, z obema rokama si pokrije obraz in stoče: „Moj Bog, moj Bog, kaj bo z mano? Prijatli! lepo vas prosim, molčite! O nesrečno vino!“

„Ne bodi neumen, to veš, da od nas te ne bo nihče izdal, le sam se pametno vedi in morebiti se še vse po sreči izide“.

Ocepek plača vino, ktere ga je komaj pokusil in gre vun, ker v kerčmi mu je bil zrak pretežek, mislil je, da se mora zadušiti. Ko pride vun, jo udere naravnost proti domu, skerbno se je ognil vsacega človeka, menil je, da so to sami rabeljni, ki njega iščejo.

Ko prisope domu, se zapre v svojo sobico in premišljuje svojo hudobijo. Avguštin ni pomnil, da bi bil kdaj kacega človeka z žalo besedo razžalil, on, ki je bil vedno ponižen in pohleven kot ovca, naenkrat obdivja kot divja zver in pobija ljudi kot vrabce. Ko bi imel več korajže, bi si bil vzel življenje, katero je po njegovi misli že tako zapadlo rabeljnu. Take strašne noči še ni imel celo svoje življenje. Revež ni mogel zaspati in če je tudi na kak trenutek zadremal, so ga prebudile strašne sanje.

V kerčmi pa smeha ni bilo konca ne kraja, ko je Avguštin odšel. Pezdir bi bil kmalo počil od smeha in Slivar je rekel, da je to več vredno, kot deset iger v gledišču in vsi so se veselili na jutrajšni dan, ker se bo ta igra na dalje igrala.

Skesan in poparjen pride drugi dan Ocepek v pisarnico še pred kot po navadi, in se vsede za mizo, ali danes mu pisanje ni šlo od rok, kar je pisal, je bilo napčno in ves čas, kar je opravljal to službo ni toliko papirja pokvaril kot danes. Počasi so jeli dohajati pajdaši. Kedar so se vrata odperle, se je Avguštin zganil po vsem životu, ker je mislil, da beriči ponj gredó. Vse je bilo tiho v kanceliji, nihče ni pregovoril z Avguštinom in vradniki so le šeptali med seboj. To šeptanje je Ocepka še bolj vznemirilo, ker je bil prepričan, da se od njega pogovarjajo; poprašati pa nikogar ni hotel, ker se je bal, da bi spet kake še bolj strašne novice ne zvedel. Pezdir je pa ves čas pri oknu pazil, kdaj bo Srakar prišel, in ko ga vidi po ulicah iti, gre vun in mu vse razloži. Srakar, ki je med vsimi klasiki Kotzebua naj bolj čislal, je bil velik prijatelj vsih šal in burk. Ko tedaj od Pezdirja vse natanjko zve, kako in kaj, si nabere obraz v gube, kakor je imel navado, če ga je kaka nevolja obšla, in stopi v pisarnico. Avguštin ga je iz pod čela plašno pogledaval in skušal brati na njegovem obrazu, ali že kaj ve od njegovega poboja ali ne. Srakar postavi palico v kot, obesi klobuk na klin, potem gre enkrat po sobi gori in doli in se ustavi pred Pezdirjem.

„Gospod Pezdir! ali ste vi kaj slišali od predsinočnega poboja“?

Še preden je Pezdir mogel na to vprašanje kaj odgovoriti, skoči Ocepek izza mize, pade pred Srakarja na kolena in joka kot majhno dete, tako da se je Srakarju in celo Pezdirju smilil.

„Ocepek! nadaljuje Srakar, kaj to pomeni, menda vsaj vi niste tisti hudodelnik?“

„Oh, jaz! jaz! to se pravi, jaz ne vem, ali sem ali nisem, verujte mi, jaz ne vem; ali ker vsi pravijo, da sem jaz in tudi vi že od tega veste, mora pa vendar res biti“.

„Tedaj vi ste tisti pijanec! Ocepek! reči vam moram, da sem se zelo zmotil nad vami. Jaz sem vedno mislil, da ste miren in trezen človek, ali kaj moram slišati od vas? In to ravno zdaj, ko sem vam plačo povikšal, menda v zahvalo? Pomislite, to ni samo

za vas, ampak za nas vse velika sramota in če gosposka to zve, kaj bo z vami““?

„Gospod prisežem vam, stoka Ocepek, da nisem še nikdar bil pijan, in da živi duši nisem nič žalega storil, kot samo ta nesrečni dan. O samo enkrat mi odpustite““.

Srakarju in vsim drugim se je že smilil, toraj ga niso dalje mučili. „Ustanite, mu veli Srakar, ustanite, kaj bi rekel ptuji človek, ko bi zdaj notri prišel. Kar je res, je res; jaz sem bil do zdaj vedno z vami zadovoljeñ in mislim, da je bilo to pervikrat in zadnjikrat, toraj jaz ne bom tega naprej razglašal, in tudi druge gospode bi prosil, da bi to med nami ostalo“.

Vsi so obljubili, in Slivar je tudi danas zvedel, da je en policaj že popolnoma zdrav, drugemu se je pa tudi že na bolje obernilo.

To vse je Ocepka nekoliko potolažilo, ali vendar je vselej še plaho pogledal, kedar so se vrata odperle in še le čez dva ali tri tedne je lagleje dihal, ko je Slivar prinesel novico, da je tudi drugi policaj že okreval. Ni nam treba zagotovljati, da odslej ni bilo Avguština v nobeni kerčmi viditi, tudi vsacega policaja se je že od daleč ognil, ker se je bal, da bi ne bil znabiti eden tistih dveh in da bi ga ne spoznal.

Kako pa se je Ocepku na dalje godilo, bomo zvedili v novem letu.

Mythologične drobtine.

(Po narodnih pripovedkah razglašá Dav. Terstenjak.)

0 božjem kozleku.

Popotovaje po savinski dolini sem si ogledal nov kozelc, ki si ga je kmet ravno postavil. V prednji steber si je dal vrezati podobščino kozlovska, in tudi na dilah (Dachboden) sem vidil iz lesa napravljenega kozla stati. Ko ga vprašam, na kaj ta žival streže, mi odgovori: To je „božji kozel“: na njegova roga mu obesim snop žita ali pšenice, in pustim ga viseti do nove žetve, ker, kakor ljudje pripovedajo, v tak kozelc ne udari, in tudi toča ali ploha njiv ne pokonča. Dolgo je nisem mogel uganiti, zakaj se ta shramba za silje kozelc velí; sedaj mislim, da sem jo dognal.

V germanskem mythu se pripoveduje o bogu gromovniku Thunar u ali Thôru, da on silje varuje. Adam bremski (Gesta ecc. 4, 26) piše: Thor serena et fruges gubernat.

Thôra pa so si germanski rodovi mislili vozečega se na kolah, pred ktere sta bila kozla uprežena. Koza in kozel sta bila toraj bogu gromovniku posvečeni živali*) (glej Dr. Mannhardt, Germanische

*) Pod symbolom kozla tiči obrodívni oblak. Učeni Kuhn, „Zeitschrift für vergleich. Sprachforschung 1855 V. Band str. 146“ piše: Namen der Wolke, wie varáha, Eber oder varšan, Bock, zeigen zwar auf den